

بازگشت به وین پس از وقفه 5 ماهه

هیات‌های مذاکره‌کننده ایران، امریکا و 4+1 رایزنی برای حصول توافق را از سرگرفتند

این دور از مذاکرات در سایه تشدید تنش میان تهران و واشنگتن آغاز میشود

محمدحسین لطف‌الهی

گفت‌وگو برای احیای توافق هسته‌ای میان ایران و 5+1 پس از چندماه وقفه در وین دوباره از امروز (پنجشنبه) از سر گرفته میشود. علی باقری، رییس هیات مذاکره‌کننده ایران و رابرت مالی رییس هیات مذاکره‌کننده ایالات متحده این‌بار در پایتخت اتریش باز هم مذاکرات غیرمستقیم را با وساطت انریکه مورا، معاون مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا پیش خواهند برد. گفته میشود که در این دور از رایزنی‌ها در وین سایر اعضای برجام هم فعال خواهند بود و دیدارهای دو و چندجانبه میان هیات‌های کشورهای به اصطلاح برجامی صورت خواهد گرفت. سابقه آخرین دور از رایزنی‌ها در پایتخت اتریش به اسفندماه سال گذشته باز می‌گردد و از آن زمان تاکنون هیات‌های مذاکره‌کننده ایران و ایالات متحده یک بار در تیرماه در دوحه پایتخت قطر مذاکرات کوتاه و البته غیرمستقیم با نقش‌آفرینی انریکه مورا را پیش بردند که بدون نتیجه به پایان رسید. هرچند که هر دو طرف در 5 ماه اخیر بر وجود اراده سیاسی برای حل‌وفصل اختلاف‌های باقی‌مانده تاکید کردند اما تلاش‌های اتحادیه اروپا به عنوان هماهنگ‌کننده برجام و کشورهای غیربرجامی نزدیک به تهران و واشنگتن مانند قطر و عمان عملاً به جایی نبرد. بهانه بازگشت دوباره مذاکره‌کنندگان به

وین اقدام جوزپ بورل، مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا بود. بورل که رایزنی‌های غیرمستقیم ایران و آمریکا در دوحه حاصل آخرین سفر او به تهران بود با انتشار یادداشتی در روزنامه امریکایی فایننشال تایمز اعلام کرد که متن پیشنهادی اتحادیه اروپا روی میز قرار گرفته و از نظر این اتحادیه این متن برای هر دو طرف دستاوردهایی دارد که با توجه به شرایط آن را به بهترین انتخاب هر دو تبدیل می‌کند. بورل با اشاره به اینکه فضا برای مصالحه مهم به پایان رسیده است تاکید کرد که اکنون وقت اتخاذ تصمیم‌های سریع برای به سرانجام رساندن مذاکرات وین بر مبنای متن پیشنهاد شده من و بازگشت فوری به اجرای کامل برجام است. مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا همچنین هشدار داد که چنانچه توافق مورد قبول واقع نشود «یک بحران هسته‌ای خطرناک» در انتظار خواهد بود. دعوت بورل از ایران و ایالات متحده برای پذیرش متن پیشنهادی و هشدار نسبت به تبعات عدم توافق محرك موجی از رایزنی‌ها برای نجات برجام شد. از تماس تلفنی وزیر خارجه ایران و جوزپ بورل تا رایزنی‌های تلفنی وزرای خارجه قطر و عمان با هر دو هم‌تاهای خود در تهران و واشنگتن. هرچند که سخنان جوزپ بورل و فضای رسانه‌ای که در سایه آن شکل گرفت به ناامیدی از احیای برجام تعبیر شد اما حسین امیرعبداللہیان در سخنانی ضمن تکرار موضع ایران مبنی بر تمایل به رسیدن به توافقی خوب، قوی و پایدار اعلام کرد که پیشنهاد دور جدیدی از رایزنی میان هیات ایرانی با انریکه مورا را داده است. پیشنهادی که اکنون می‌توان گفت با موافقت مورا و جلب نظر طرف امریکایی توسط او روبه‌رو شده است. زمانی که در نشست خبری روز دوشنبه از سخنگوی وزارت خارجه درباره تعبیر ایران از پیشنهاد بورل سوال کردم، ناصر کنعانی با اشاره به اینکه تهران این پیشنهاد را به معنای تعیین ضرب‌الاجل نمی‌داند، گفت: تلاش او را مثبت می‌دانیم و سعی می‌کنیم خوشبین باشیم.

هرچند که ناصر کنعانی هم‌راستا با مواضع وزیر خارجه تاکید کرد که ایران به دنبال بازنگاه داشتن پنجره دیپلماسی و ادامه مذاکرات است اما به نظر می‌رسد که نگاه اتحادیه اروپا و هیات مذاکره‌کننده امریکا حصول توافق و نه تداوم روند مذاکره برای مذاکره است. اختلاف تعبیری که شاید این دور از مذاکرات در وین را سخت‌تر کند. از سوی دیگر این دور از مذاکرات در سایه تشدید تنش میان تهران و واشنگتن هم آغاز می‌شود. خزانه‌داری ایالات متحده در تازه‌ترین دور از زنجیره تشدید تحریم‌ها ۶ شرکت و یک کشتی را به بهانه ارتباط با ایران در فهرست تحریم‌ها قرار داد. تهران نیز در گامی که وزیر

خارج می‌گوید مقابله به مثل است اعلام کرد که تعداد بیشتری از سانتریفیوژهای نسل‌های متفاوت را در زنجیره فعالیت و تولید مواد قرار داده است. پس از اعلام این خبر از سوی بهروز کمالوندی، سخنگوی سازمان انرژی اتمی، «رافائل گروسی»، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ادعا کرد که برنامه هسته‌ای ایران بسیار بسیار سریع به پیش می‌رود. گروسی مدعی شد «بیانات خوب» برای راضی کردن بازرسان بین‌المللی کافی نیست. او همچنین ابراز امیدواری کرد ایران آماده شفافیت درخصوص برنامه هسته‌ای خود باشد.

هرچند که توسعه برنامه هسته‌ای ایران در چارچوب فراتر از تعهدات برجامی در قالب پاسخ منطقی به نقض تعهدات از سوی طرف مقابل انجام شده اما ترویکای اروپایی و ایالات متحده تلاش می‌کنند جبهه واحدی از خود در برابر ایران نشان دهند. در تازه‌ترین این همراهی‌ها ایالات متحده، فرانسه و انگلیس در حاشیه کنفرانس بازبینی پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (ان‌پی‌تی)، درخصوص برنامه هسته‌ای ایران بیانیه صادر کرده و ادعاهای همیشگی را تکرار کردند. در بخشی از این بیانیه با اشاره به اینکه ایران هرگز نباید به سلاح اتمی دست پیدا کند ادعا شده که ایران هنوز از فرصت احیای اجرای کامل برجام استفاده نکرده است و از تهران خواسته شده «به اجرای کامل برجام و قطعنامه 2231 شورای امنیت سازمان ملل بازگردد و فوراً با آژانس در رفع سوالات مرتبط با مواد و فعالیت‌های هسته‌ای اعلام نشده احتمالی طبق توافقات پادمانی مورد نیاز ان‌پی‌تی همکاری کند.

روز چهارشنبه همزمان با توییت‌های انریکه مورا و رابرت مالی درباره بازگشت به وین برای ادامه مذاکرات، نشریه پولیتیکو در گزارشی به نقل از منابع آگاه ادعا کرد که به سختی می‌توان نسبت به نتیجه این دور از رایزنی‌ها امیدوار بود. در بخش‌هایی از این گزارش که خبرگزاری فارس ترجمه کرده، آمده است: هنوز مشخص نیست مذاکرات تا چه زمانی ادامه خواهد داشت و جلسات عمدتاً در هتل مجلل کوبورگ برگزار خواهد شد. آماده‌سازی برای نصب مجدد چادر رسانه‌ای در خارج از هتل نیز از روز چهارشنبه آغاز می‌شود. «منابع آگاه از مذاکرات انتظارات را کم‌جلوه و هشدار دادند که هنوز خیلی زود است که بگوییم آیا مذاکرات موفق خواهد بود یا خیر. هنوز تعدادی از اختلافات باقی مانده که باید حل‌وفصل شود و مشخص نیست که آیا ایران موضع خود را پس از شکست دور قبلی مذاکرات در ماه مارس تغییر داده یا خیر. موضع ایران در مورد آخرین متن اتحادیه اروپا مشخص نیست. حسین امیرعبداللہیان اخیراً گفت که ایران آماده است تا در وین جزییات بیشتر را مورد بحث قرار دهد که به تحلیل این نشریه، نشان می‌دهد تهران همچنان از پیش‌نویس اخیر راضی نیست.

طبق این گزارش، یکی از موضوعات حل‌نشده مربوط به وجود ذرات اورانیوم در سایت‌های مختلف در ایران است. همچنین هنوز سوالاتی در مورد دامنه رفع تحریم‌ها و نیز درخواست‌های ایران برای تضمین عدم خروج آمریکا از توافق در دولت جدید این کشور وجود دارد. در هفته‌های اخیر نگرانی‌های فزاینده‌ای در میان دیپلمات‌های غربی وجود داشته که انتخابات میان‌دوره‌ای آتی آمریکا قدرت بیشتری را به جمهوریخواهان ضد توافق خواهد داد، به این معنی که ممکن است پنجره سیاسی برای حل و فصل بسته شود. در همین حال، ایران نیز به توسعه برنامه هسته‌ای خود ادامه داده است.

منبع: روزنامه اعتماد 13 مرداد 1401 خورشیدی